

NVO Akcija za socijalnu pravu

MINISTARSTVO EKONOMSKOG RAZVOJA

**PRIMJEDBE, PREDLOZI I SUGESTIJE
NACRT ZAKONA O SLOBODNIM ZONAMA**

Primjedba/predlog/sugestija 1: Cjelishodno je razmotriti da se u članu 4 definiše poseban stav kojim će se propisati da slobodne zone predstavljaju ograđena i označena područja.

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 1: Članom 4 Nacrta zakona o slobodnim zonama propisano je, pored ostalog, da slobodna zona predstavlja dio carinskog područja Crne Gore na kome se obavljaju privredne djelatnosti. Imajući u vidu da se radi o carinskom području na kojem važe posebni uslovi u odnosu na ostalu carinsku teritoriju države, to cijenimo cjelishodnim da se zakonski dodatno normira da slobodna zona predstavlja carinsko područje koje je ograđeno i/ili označeno. U vezi sa prednjim ukazujemo da su i uporedne prakse na fonu upućenog predloga.

Primjedba/predlog/sugestija 2: U članu 5 stav 4 preformulisati.

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 2: Nacrtom zakona o slobodnim zonama članom 5 stavom 4 je propisano: „Usluge iz stava 3 korisnici mogu obavljati trajno, a treća lica povremeno“. Prethodno je stavom 3 člana 5 propisano: „U slobodnoj zoni je dozvoljeno pružanje drugih usluga koje su neposredno povezane sa robom u slobodnoj zoni i koje doprinose izvozu, ponovnom izvozu ili carinski kontrolisanoj trgovini“. Fakultativnost zakonske odredbe ne doprinosi pravnoj sigurnosti, a ukoliko se želi naznačiti jasno razdvajanje korisnika i trećih lica i njihove bolje carinske kontrole, cijenimo dovoljnim da se stav propiše samo u odnosu na treća lica, a na način da će „usluge iz stava 3 treća lica obavljati povremeno“.

Primjedba/predlog/sugestija 3: U članu 5 stav 7 iza riječi „proizvodnje“ dodati riječ i zarez „unošenja,“ zatim iza riječi „tranzita“ dodati riječi „svih vrsta“, a nakon riječi „proizvoda“ na kraju stava dodati riječi „i sa njima povezanih proizvoda.“

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 3: Članom 5 stavom 7 Nacrta zakona o slobodnim zonama propisano je sljedeće: „U slobodnoj zoni su zabranjene djelatnosti proizvodnje, obrade, skladištenja, privremenog smještaja, prometa, pretovara i tranzita duvana i duvanskih proizvoda.“ Cijenimo cjelishodnim da se stav dopuni sa riječima „svih vrsta“ tako da glasi: „U slobodnoj zoni su zabranjene djelatnosti unošenja, proizvodnje, obrade, skladištenja, privremenog smještaja, prometa, pretovara i tranzita svih vrsta duvana i duvanskih proizvoda i sa njima povezanih proizvoda.“ Prednja dopuna se predlaže iz razloga potpune preciznosti, a da se ne ostavi ni minimum prostora da se u praksi potencijalno zaobilazi zakonska norma. Prednje posebno imajući u vidu ogromne razmjere nedozvoljenog prometa duvanskih proizvoda u Luci Bar tokom proteklih nekoliko decenija, te je realno očekivati da će se pokušati da uspostavljeni kanali nelegalnog prometa duvanskih proizvoda ne budu prekinuti.

Primjedba/predlog/sugestija 4: U članu 5 iza stava 7 definisati novi stav kojim će se propisati zabrana unošenja i skladištenja ostalih akciznih roba, a ne samo onih u vezi sa duvanskim proizvodima.

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 4: Rješenje se predlaže u cilju sprječavanja zloupotreba sa prometom ne samo duvana i duvanskih proizvoda, već i ostalih akciznih roba, poput kafe ili alkohola. Sprječavanjem unošenja i skladištenja akciznih roba doprinijeti će se ne samo smanjenju zloupotreba, već i osnažiti ugled Države Crne Gore, naročito u međunarodnim krugovima, a koja će time demonstrirati jasnu političku spremnost da onemogući sve oblike zloupotreba i nelegalnih poslovanja.

Primjedba/predlog/sugestija 5: U članu 7 iza stava 4 treba definisati novi stav kojim će biti propisano da je operator dužan da na polugodišnjem nivou trajno elektronski pohranjuje kompletan video zapis iz prethodnog polugodišnjeg video nadzora slobodne zone.

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 5: Rješenje se predlaže u cilju osnaživanja kontrolnih mehanizama sa ciljem ne samo preventivnog uticaja na sprječavanje potencijalnih zloupotreba (svijest učesnika u slobodnoj zoni da se video snimci pohranjuju trajno), već i utvrđivanja zloupotreba koje se dogode na terenu. Ovo je naročito bitno kada se imaju u vidu razmjere nelegalnog poslovanja tokom više decenija u slobodnoj zoni Luke Bar i vrlo negativnog imidža kojeg je u vezi sa tim Država stekla u međunarodnim krugovima, te je opravdano zakonski regulisati ova pitanja, a ne ostaviti da se podzakonskim aktima ona ili regulišu, ili ne regulišu.

Primjedba/predlog/sugestija 6: U članu 8 iza stava 1 treba definisati novi stav kojim će biti propisano da se podaci evidentirani u elektronskom sistemu upravljanja robom čuvaju trajno.

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 6: Rješenje se predlaže u cilju osnaživanja kontrolnih mehanizama sa ciljem ne samo preventivnog uticaja, već i utvrđivanja potencijalnih zloupotreba.

Primjedba/predlog/sugestija 7: U članu 10 u stavu 5 iza riječi „funkcije“ staviti zarez i dodati riječi „ili je pokrenut krivični postupak protiv njih.“

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 7: Član 10 stav 5 Nacrta zakona o slobodnim zonama glasi: „Odgovorno lice i članovi organa upravljanja operatora ne mogu biti lica koja su bila pravosnažno osuđena za krivična djela koja ih čine nepodobnim za vršenje funkcije.“ Predlaže se dopuna stava tako da se propiše da se ograničenje odnosi i na lica protiv kojih je pokrenut krivični postupak iz istih razloga.

Primjedba/predlog/sugestija 8: U članu 12 stavu 1 tački 2 riječi „ozbiljnih ili ponovljenih“ brisati, a u tački 3 riječ „zadovoljavajući“ promijeniti u „zakonski prihvatljiv“.

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 8: Nacrtom zakona o slobodnim zonama članom 12 stavom 1 tačkama 2 i 3 propisano je sljedeće: „Saglasnost za obavljanje djelatnosti u slobodnoj zoni će se dati korisniku koji: 2) nema ozbiljnih ili ponovljenih povreda carinskih i poreskih propisa; 3) posjeduje zadovoljavajući sistem vođenja poslovne evidencije i evidencije o prevozu.“ Predlaže se brisanje riječi „ozbiljnih ili ponovljenih“ u tački 2, a iz razloga što se na ovaj način otvara prostor za proizvoljna tumačenja u praksi „ozbiljnih“ povreda carinskih i poreskih propisa, ili „ponovljenih“ povreda carinskih i poreskih propisa, već se predlaže da se saglasnost može dati samo korisniku koji nema povreda carinskih i poreskih propisa. Takođe se u tački 3 predlaže da ona glasi da korisnik treba da posjeduje zakonski prihvatljiv sistem vođenja poslovne evidencije i evidencije o prevozu, umjesto „zadovoljavajući“, jer to otvara prostor u praksi za proizvoljna tumačenja.

Primjedba/predlog/sugestija 9: U članu 12 stavu 2 iza riječi „organ“ dodati riječ „će“, a poslije riječi „se“ brisati riječ „može“, tako da stav glasi: „Radi davanja saglasnosti iz stava 1 ovog člana i kontinuiranog nadzora nad korisnikom carinski organ će se obratiti organu uprave nadležnom za unutrašnje poslove i/ili Agenciji za nacionalnu bezbjednost za mišljenje sa aspekta zakona kojima se uređuju unutrašnji poslovi i sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma, poslovi nacionalne bezbjednosti.“

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 9: Nacrtom zakona o slobodnim zonama članom 12 stavom 2 propisano je sljedeće: „Radi davanja saglasnosti iz stava 1 ovog člana i kontinuiranog nadzora nad korisnikom carinski organ se može obratiti organu uprave nadležnom za unutrašnje poslove i/ili Agenciji za nacionalnu bezbjednost za mišljenje sa aspekta zakona kojima se uređuju unutrašnji poslovi i sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma, poslovi nacionalne bezbjednosti.“ Ovako postavljen član je fakultativnog osnova i ne podrazumijeva obavezu carinskog organa za traženje mišljenja. Stoga se predlaže brisanje riječi „može“ kako bi norma bila imperativnog karaktera i obavezivala carinski organ da uvijek zatraži mišljenje od organa za unutrašnje poslove ili nacionalne bezbjednosti, a iz razloga značaja provjere korisnika u slobodnoj zoni.

Primjedba/predlog/sugestija 10: U članu 15 poslije stava 2 definisati poseban stav kojim će se propisati da je ministarstvo obavezno da na svojoj stranici objavi nacrt elaborata ekonomske opravdanosti.

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 10: Rješenje se predlaže u cilju postizanja veće transparentnosti u pogledu osnivanja slobodnih zona.

Primjedba/predlog/sugestija 11: U članu 15 stavu 5 tačka će se zamijeniti zarezom i dodati riječi „koji ne može biti duži od 60 dana“.

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 11: Nacrtom zakona o slobodnim zonama članom 15 stavom 5 propisano je sljedeće: „Ako Ministarstvo ocijeni da je inicijativa prihvatljiva odrediće rok osnivaču za podnošenje zahtjeva za davanje saglasnosti na osnivanje slobodne zone.“. Predlaže se dopuna stava tako da rok bude maksimalno 60 dana, a u cilju izbjegavanja situacija u praksi da se rokovi mogu proizvoljno određivati.

Primjedba/predlog/sugestija 12: U članu 17 stav 2 tačku 2 dopuniti sa riječima „s procjenom očekivane dobiti“.

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 12: Nacrtom zakona o slobodnim zonama članom 17 stavom 2 tačkom 2 propisano je sljedeće: „Uz zahtjev iz stava 1 ovog člana podnose se: 2) elaborat o ekonomskoj opravdanosti za osnivanje slobodne zone.“ Predlaže se dopuna ove tačke sa riječima “s procjenom očekivane dobiti”, a u cilju jasnije zakonske formulacije i potvrde da osnivanje slobodne zone treba da donese dobit.

Primjedba/predlog/sugestija 13: U članu 17 stavu 4 potrebno je preispitati optimalnost dužine roka od godinu dana u kojem vlada može odlučiti o zahtjevu za otvaranje slobodne zone.

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 13: Nacrtom zakona o slobodnim zonama članom 17 stavom 4 propisano je da o zahtjevu za otvaranjem slobodne zone vlada odlučuje najkasnije u roku od godinu dana. Cijenimo optimalnim da se razmotri skraćenje ovog roka, jer se čini da je godina dana dug rok za odlučivanje o otvaranju slobodne zone.

Primjedba/predlog/sugestija 14: U članu 21 poslije stava 1 potrebno je propisati novi stav kojim će se definisati obaveza da vlada izvještaj o poslovanju slobodnih zona dostavlja Skupštini Crne Gore do kraja aprila tekuće godine za prethodnu godinu.

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 14: Rješenje se predlaže u cilju jače kontrolne uloge nad radom slobodnih zona.

Ines Mrdović, NVO Akcija za socijalnu pravdu